

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03243386 • תאריך: 136 • מען מברקי: "עולמרים" • מודפס ב"דפוס החדש" בע"מ, תל אביב, רחוב בן אביגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גרופות: "צניקונגריפה כספי בע"מ" • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קרא ירי

חוקית אין חובה כזו נוטלת על המב"ק, ומאידיך אין נוטלת על התנועה, כגוף אשר אינו ממומן מכספי המדינה, כל חובה לחשוף עצמה לביקורת בפני מבקר המדינה.

"בעשותנו כך מקווים אנו לשמש דוג" מה למפלגות רבות בארץ, אשר עושות ככל יכולתן להעלים את אופי פעולתן ובהציבור ורשויות הביקורת הממלכתיות, ובאותה עת נהנות מחקצבות ענק מכס" פי המדינה.

עד כאן דברי המיתב, הוא באמת משכנע, אלא למרבה הצער, אין בו ממש. מעולם לא הציע משהו בשם תנועת "שינוי" להעולם הזה, "לבחון את אלפי התרומות המגיעות מדי חודש לתנועה", ניסיתי לברר למה במערכת הוצעה לא פעם הצעה כזאת, בכתב או בעלפה, ולא הצלחתי לגלות זאת. אבל מוטב מאוחר מאשר בכלל לא.

לכן פנינו מיד לתנועת "שינוי", כדי לממש את ההצעה. אחרי פניות חוזרות לאנשים שונים, הופנינו בסופו של דבר לעורך-דין צבי ימית, האחראי, כנראה, לי עניינים הכספיים של התנועה. בירכנו את מר ימית על הצעת התנועה.

אמנון רובינשטיין
לא פריחה משולמת

וביקשני לסכם עימו את פרטי הביצוע. הודענו לו שאנחנו מצויינים לעבור על רשימות התרומות שהגיעו לתנועה, וב"יחוד" על רשימת התרומות הגדולות. מר ימית נדהם. נאלצנו לקרוא באוזניו את נוסח המכתב פעמיים, כדי להוכיח לו שאמנם הועלתה הצעה כזו מצד מרכז תנועתו. אחרי כמה מליצות, הודיע לנו מר ימית החלטית שהדבר אינו בא בחשי"ב. "אינני טיפס כזה", הוסיף. תחת זאת הודיע לנו מר ימית כי תנועתו עומדת לפרסם בעתיד הקרוב מאון של התנועה, באישור רואה-חשבון מוסמך שיכיל את הסיכום הכולל של ההכנסות וההוצאות. כולל התרומות שנתקבלו. הוא

הציע לשלוח לנו הצעת השבנו לו באדיבות כי למיסמך כזה אין בעיינינו כל ערך, לא מכבר פרסמה תנועת ר"צ מאון מרשים, שהיה מלאכת מחשבת של טישושי ועירפול. לא ניתן היה ללמוד ממאון זה דבר והצידבר לגבי פרטי ההוצאות של התנועה, מיספר שכריה וגובה משכורתם, ההוצאות האי-שיות של עסקניה, וכו'. כל מה שניתן היה ללמוד ממנו היה הפרט המדהים שתנועה זו הוציאה בשנה אחת, אחרי מערכת הבחירות, סכום פנטסטי של 700 אלף ל"י (וגם בכנסת) כימעט לא היתה מורגשת מבחינת הכמות והאיכות.

(רק לשם השוואה: אף בשנה אחת מכל שנות קיומה לא הוציאה תנועת העולם הזה — כוח חדש, ואחריה תנועת מרי, אף עשירית מן הסכום הזה, גם בשעה שפעילותה הנמרצת בכנסת ובהסתדרות הפכה ש"דבר.)

על כל פנים, מאון כולל, אף באישור רואה-חשבון נאמן (ואחרי פרשות-השחיתות האחרונות, שלכולן היה חיפוי של רואי-חשבונות מבורכים ביותר, נפגם בר מיקצת האיומן במוסד זה), אין בו פיתרון לתעלומה הכספית של תנועת "שינוי".

תעלומה זו מתמצית בעובדות הפשוטות הבאות: לדברי מר ימית, יראה המאון כי התנועה הוציאה במשך פחות משנה אחת של קיום כרבע מיליון לירות, וכי כל הכסף הזה בא מתרומות של אזרחים פרטיים, רובן תרומות קטנות. אמרתי למר ימית שהדבר טעון בדיקה, ביגלל העובדה שעולם לא היתה תנועה בארץ שהתקרבה אפילו לסכומי-תרומות כאלה, אם נוציא מן הכלל מיפלגות גדולות מסוג המערך, הסוחטות כספים תמורת מכירת זכייונות, רישיונות והטבות אחרות, גם הליכוד, שראשיו מקיימים מאחרי ה-

כתבת-המריבה ב"העולם הזה"
לא עיון בחשבונות

קלעים יחסים מצויינים עם קברניטי המשק הממשלתי, יכול לגמול לתורמים בצורות רבות, השוות כסף. תנועת ר"צ, לעומת זאת, הודתה במאונה כי במשך שנה שלמה מאו הבחירות אספה 8000 (שמונת אלפים) לירות — למרות שזאת תנועה חדשה, רעננה, טרייה, התי-נדבותיה, אנטי-מיימסדית וכו', שסיסמיתהי זהות עם סיסמות "שינוי" והפונה לאותו קהל בדיוק.

אם אכן יוכח כי תנועת "שינוי" הוללה בשטח זה מהפכה וביצעה דבר שלדעת כל המומחים אינו ניתן ללל לביצוע, תבוא עליה ברכה. אבל הדבר בוודאי טעון הוכחה מפורטת. מה גם שבחוגים הקרובים לתנועה רוחות זממן שמעות שונות, וביניהן שח"כ שולמית אלוני העבירה ל-תנועת "שינוי" סכומים גדולים מקופתה השופעת, מתוך אמונה ששתי התנועות תתאחדנה. בדיקה משמעותית פירושה: האפשרות לעיין בספרים, לברוק קבלות, לזהות תורמים ולוודא שאכן אלה תרומות בתום-לב. בשיחה טלפונית עם אמנון רובינשטיין, אחרי פרסום הכתבות, הוא עצמו הציע זאת.

לא ברור לי מדוע אין הדבר אפשרי. גם לא הצלחתי לקבל על כך תשובה ממר ימית. הרי אין זו בושה לתת תרומה לתנועה כה חיובית כמו תנועת "שינוי", להיפך, מי שתורם לה, בוודאי מתגאה

בכך, וישמח להודיע על כך, כדי לשמש מוסף לאחריים. מה יוכל להיות נימוקו של תורם כזה להעלים את תרומתו? האם ניתנה התרומה מכסף שחור? האם זהות התורם או גובה התרומה יכולים לעורר חשד? איזה מניע יכול להיות לתנועה להעלים את הפרטים — כשהיא דוגלת בביקורת ציבורית, בי התנדבות אורחית גלויה, ובחיסול המשק המיסלגתי המתנהל מתחת לשולחן?

נחזור, אפוא, למיתבתו של מר לייזר. מסתבר שהוא מורכב בעיקרו מהתחמקות ומתחשדות: הוא משמיע טענות לגבי טיב התרומות, מבלי שיהיה מוכן לאפשר בדיקתן. הוא מדבר באירוניה על "סוד גלוי", אך מסתבר כי הסוד אינו גלוי.

הוא מדבר על הצעה לברוק את ה"ספרים, אולי מתוך הנחה שלא נטרף לממש אותה. כשבאנו לבצע אותה, נסתבר שאין כל כוונה לאפשר זאת, ובמקומה באה הצעה לספק לנו נייר שאינו ניתן לבדיקה.

ההיבטים על ביקורת מבקר-המדינה הן בגדר התחשדות בעלמא. מן הסוג ה"גרוע ביותר השגור בפי עסקנים. כל ה"מיפלגות כפופות כיום לביקורת של מבקר-ריס שונים — מבקר-המדינה, מבקר-הסוכנות, מבקר-ההסתדרות, מבקר פנימי, ועוד. כפי שתנועת "שינוי" עצמה מזכירה לנו מדי פעם, לא מנע הדבר שחיתות בקנה-מידה גדול ברוב המיפלגות.

משום כך חוששני שאין הרבה ממש גם בתיקות הדובר, "לשמש דוגמה" למיפלגות אחרות. נדמה שהדוגמה היא הפוכה: "שינוי" למדה מהר מדי את סיגנון העסקנים הוותיקים.

ועוד טענה בפי מר לייזר, כלהלן: "במאמרו טעון מר ינאי כי חופף אמנון רובינשטיין הצליח להעביר החל"טה כי, ייערך מיסאל-חברים, ורק במי-דה ששני שלישים מחברי התנועה יח"ליטו על איחוד, רק אז ייערך דיון חוזר".

"דברים אלו משוללי-יסוד עד כדי גי"כחוויתם. מועצת תנועת שינוי החליטה כי כל החלטה בדבר איחוד עם כל גוף פוליטי, והתנועה-לוכיות-האזרה בכלל זה, תתקבל במישאל כללי של כל חברי התנועה, לאחר שמועצת התנועה תעביר את המלצתה בנושא. קביעת מיסאל-ח"חברים תהיה סופית ומחייבת. החלטה זו נתקבלה מן הנימוק הפשוט שכל החלטה בדבר איחוד בין תנועת שינוי לתנועה פוליטית אחרת, אשר משמעותה למעשה ביטול תנועת שינוי והקמת תנו"עה חדשה, מאוחדת, צריכה להתקבל על סמך החלטתם של כל חברי התנועה. ואין די בשאלה כה קרדינלית בקביעתה של מועצת התנועה."

נפלא מבניתי כיצד עומדת החלטה זו בניגוד לעקרונות הדמוקרטיה. נהפוך הוא, לעניות דעתי, החלטה כזו יכולה לשמש דוגמה לכל הגופים הפוליטיים הקיימים בארץ, באשר להפעלת עקרונות הדמוקרטיה הלכה למעשה."

על כך ניתן רק להשיב בציוטוט: ביום ה'20 בפברואר 1975 הופיעה ב"ידיעות אחרונות הידיעה הבאה, שלא הוכחשה:

"מועצת שינוי החליטה אמש, ברוב של קול אחד, 25 נגד 24, שהשעה אינה כשרה להתמוג עם סיעת ר"צ. עם זאת, הוחלט לערוך מיסאל בין חברי שינוי, כדי ש"יקבו את עמדתם בשאלה.

"אם חברי התנועה יצדדו באיחוד, ברוב של שני שלישים, תתכנס מועצת התנועה מחדש לדון בנושא."

מכאן: (א) הכרעת הרוב אינה קובעת, אלא רק הכרעה של שני-שלישים — דבר שקשה להבין את בסיסו הדמוקרטי. (ב) הכרעת הרוב אינה מחייבת, אלא משמשת רק כהמלצה למועצה, וזו "תדון בנושא מחש"ל. כלומר ההחלטה האמיתית היא בידי עסקנים.

אם נוסח זה אינו — מן הדין היה להכ"חישו מיד ביום פירסומה, ולא לאחות להופעת העולם הזה. ואם הנוסח הוא כנון — הרי דבריו של מר לייזר הם הטעייה. מן הסוג המקובל בארץ בפי דוברים מיפ"לגתיים מן הסוג הישן.

אורי אבנרי